

„Stajerc“ izhaja vsaki
pelek, datiran z dnevom
naslednje nedelje.

Naročnina velja za Av-
strijo: za celo leto
3 krome, za pol in četrt
leta razmerno; za Ogr-
sko 4 K 50 vin. za celo
leto; za Nemčijo stane
za celo leto 5 kron, za
Ameriko pa 6 kron; za
drugo inozemstvo se
računi naročnino z ozi-
rom na visokost poš-
tine. Naročnino je pla-
čati naprej. Posamezne
štev. seprodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravi-
ništvo se nahajata v
Ptuju, gledališko po-
slojpe štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastojni, ali
rokopise se ne vrača.
Uredniški zaključek je
vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo
ni odgovorno. Cena
oznanil (inseratov) je
za celo stran K 80—
za 1/2 strani K 40—
za 1/4 strani K 20—
za 1/8 strani K 10—
za 1/16 strani K 5—
za 1/32 strani K 250
za 1/64 strani K 1—
Privlačnost oznanila
se cena primerno zniža.

Štev. 48.

V Ptuj v nedeljo dne 30. novembra 1913.

XIV. letnik.

Posurovelost.

Kdo bi tajil, da se je pričela na Sloven-
skem posurovelost z grozovito naglico širiti! Kar
je inteligentnega v teh krajih, vse toži radi te
posurovelosti, radi tega divjstva, ki dela našim
deželan tudi med tujimi ljudmi le sramoto.

Ne mislimo pri temu samo na ono posuro-
velost, ki jo izlivajo slovenski listi vsak dan
med ljudstvo liki neposušljivemu viru smradljive
gnojnice. Slovenski pravaški listi so postali prave
kloake, prava sramota časnikarskega poklica in
prava karikatura javnega mnenja. V njih men-
jajo osebni napadi z vlačgarskimi dovtipi, z
razobešanjem najintimnejših dogodkov družin-
skega in zasebnega življenja. Pa vse to se ob-
javlja brez vsacega višjega smotra in cilja. Ne
objavlja se to, da bi se gotove rak-rane na
ljudskem truplu ozdravilo, marveč objavlja se
vse to iz navadnega čifitskega veselja do škan-
dala . . . Pa ne samo slovensko časopisje za-
struplja slovensko ljudstvo. Žalobog, da so po-
samezni člani gotovih stanov istotako le pohuj-
ševalci ljudstva. Ne mislimo pri temu le na go-
tove pravaške dohtarje, ki naravnost vzgajajo v
ljudstvu veselje do procesiranja in tožarenja.
Pribiti pa moramo, da je danes žalobog stokrat
dokazano dejstvo, da živi le malo procentno
število slovenskih duhovnikov tako, kakor bi
morali v zmislu predpisov svojega stanu in svoje
vere živeti! Prav žalostno je, da ni skoraj no-
benega greha, ki ne bi ga bil že izvršil ta ali
oni politični duhovnik v naših krajih.

Ljudstvo pa vse to vidi in sliši. Kdo bi se
torej čudil, da noče biti čreda boljše od pastirja?
Ljudstvo vidi kaplane ponoči za dekletami la-
ziti, — in fantje naj bi živeli kakor sv. Alojzij?
Ljudstvo vidi duhovnike, ki se po ulici prete-
pavajo in pobijajo, — in fantje naj bi bili „iz-
gubljeni“, ako se preklofatajo? Gorje tistemu,
ki spravi pohujšanje v svet . . .

Ni torej čudno, da se širi med slovenskim
ljudstvom, zlasti med nezrelo mladino, posuro-
velost na naravnost neobprijeto način. Vsak dan
čujemo, da so se fantje v tem ali onem kraju
zaradi praznega nič stepli, da so tega ali onega
napadli in pobili, da koljejo drug drugega z
nožmi, kakor mesarji teleta, da pobijajo sinovi
stariše, možje žene, — vsak dan se poroča o
kakem roparskem napadu, pri katerem znaša
plen večinoma le par krajcarjev, — o tatvinah
in sleparijah niti ne govorimo; — vsak dan pa
čujemo tudi o detomarih, o posiljenju, o zlorabi
nedoletnih otrok in o propalosti niti šoli odraslih
otrok . . . Žalostne litanijske so to, — ali re-
snične so!

Kdo je kriv? Kje je vir zla?

Iz nezmisljenih političnih razlogov zapeljuje
se komaj šoli odrasle fantaline v ponočevanje
in pijančevanje. Zbira se jih na shodih, na ka-
terih se jih hujša proti odraslim ljudem, ki
imajo slučajno drugo politično mnenje. Koliko
prepira med stariši in otrokom se je že iz po-
litičnih vzrokov napravilo, koliko poštenih zarok
že pred poroko razdrlo, koliko zločinov povzro-
čilo? Mladina še nima zmožnosti, da bi vsako
stvar resno presojala, da bi znala pametno od-
ločevati v političnih in javnih stvareh. Zato je
njeno sovraštvo fanatično in nepremišljeno. Pa
mladina išče tudi v vsaki priležnosti svoje veselje
in razkošje. Ako obleče kdo fantom rdečo srjaco,
ne bodejo v nje samo za procesijo hodili, mar-
več tudi na gostilniške veselice. In gostilna
prinese pijančevanje in pijančevanje pretep in
pretep zločin . . . Istotako stoji stvar z deklina-
mi. Naj jih stariši učijo še tako pošteno živ-
ljenje, naj jim povejo še tako očitno nevarnost
gotovih sladkih priložnosti, — v družbi laho-
miselnih družbenic obmolknijo opomini poštenih
starišev, rujna kapljica vinčka razburi živca, —
in marsikatera deklina šla je poštena na vese-
lico „Marijine“ družbe, nazaj pa je prišla kot
bodoča detomorilka . . .

Kdo je torej kriv?

Pretepi se vršijo v 99% slučajih zaradi
žensk. Po veseljah, po gostilniških zabavah,
katere prirejajo naši prvaki, so taki pretepi obi-
čajni. In konec je — bolnišnica ali ječa. Ali
ni žalostno, da je velika množina slovenskih
fantov že kaznovana, predno pride k vojakom?
Krivi so tisti, ki so mladino zapeljavali
v gostilniško krokanje, v ponočevanje in
njema sledečo pretepavanje . . . Fantje
se navadijo tega pijančevanja. Danes gredo v
gostilne zaradi „shoda“, jutri zaradi „teatra“,
pojutrajnem zaradi petja, in tako mislijo ko-
nečno, da je dan izgubljen, ako se ne konča
pozno ponoči v gostilni. Nazadnje pa zmanjka
denarja; oče je vesel, da zamore davke plačati.
Fant prične krasti, prične se pripraviti z doma-
čimi, je len in trdovraten; končno postane cest-
ni ropar . . . Tudi takih slučajev bi se dalo
stotero naštet!

Kdo je kriv?

Svoj čas so duhovniki mladino učili spošto-
vanja do starišev, veselja do dela, ljubezni do
grude, ponosa do poštenega mladinskega življe-
nja, — danes pa je mladina steber shodov,
„teatrov“, krčmarskih veselje, ponočevanje! In
polagoma se polasti mladine tista grozna posu-
rovelost, ki ne pozna nobenih mej, nobenih

vzorov in ciljev, nobenih naukov in postav, no-
benega spoštovanja in nobene pohlevnosti.

Pravi povzročitelji te posurovelosti pa obra-
čajo hinavsko oči in kažejo na naprednjake, češ
da so ti krivi te splošne posurovelosti. Nam
naprednjakom, ki pošteno vzgojimo svoje
otroke, ki ne poznamo hujskarije, očitajo to!
In posuroveli posamezniki verujejo to!

Ali v slovenskem ljudstvu je še dovolj
zdravega jedra, tako da se bode polagoma
osvobodilo tistih škodljivcev, ki prihajajo s
krinko „narodnosti“ in „pobožnosti“ med ljud-
stvo, katerih cilj pa je le poneumiti ter po-
suroveti ljudstvo!

Zobna kréma

KALODONT
Ustna voda 17

Politični pregled.

1.000 mesecev star postane naš presvitli
cesar Franc Jožef I. decembra meseca t. l.

Delegacije so stopile dne 12. t. m. skupaj
in so si za predsednika dra. Leo izvolile. Pred-
ložil se je skupni proračun za l. 1914, ki kaže
sledede številke: 1. Ministerstvo za zunanje za-
deve 9,554.188 K. — 2. Vojno ministerstvo i.
s. armada: 239,586.207 kron; mornarica:
38,138.580 K. — 3. Skupno finančno mini-
sterstvo: 2,589.205 K. — 4. Kontrola računov
168.636 K. — Vse skupaj torej čez 290 mili-
jonev kron. Nepokritih ostaja od teh potrebščin
več kot 194 milijonev, od katerih bode Avstrija
123,408.727 K, Ogrska pa 70,630.152 K pla-
čala. K temu pridejo pa še izvanredni krediti
i. s.: za nastavljenice armade 7,900.000 K, za
materijal poljske artiljerije 200.000 K, za zgradbe
trdnjav 24,800.000 K, izredni kredit za oboro-
ženje 316,618.000 K, za nastavljenice mornarice
47,500.000 K, za pristanišča 500.000 K in za
vojaške odredbe med balkansko krizo 40,400.000
K. — Davkoplačevalci se teh velikanskih svot
lahko veselijo!

Prestolni govor cesarja ob priliki otvoritve
delegacij omenil je nakratko avstro ogrsko sta-
lišče napram balkanski krizi. Naglašal je, da se
je skupaj z zavezniški posrečilo, preprečiti z
ustanovitvijo Albanije prodiranje Srbov do Ja-
dranskega morja. Posebno poudarjal je prestolni
govor iskreno razmerje, ki veže našo monarhijo

ALI SE VAM NE SMEJE SRCE, CENJENA GOSPODINJA,

če ogledujete svoj bliščec beli zaklad na perilu? In ni li
poirata in nespamet, uničevati to drago perilo s slabim in samo
navidežno cenejšim milom? S Schichtovim milom, znamka
„Jelen“, se ne snaži perilo samo brzo in brez truda. Vsled
zajamčene neškodljivosti mila z jelenom se obdrži mnogo let
kot novo, obdrži vedno svoj beli blek in ima prijeten vonj.

